

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică“ se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina“, „Ardeleana“, „Auraria“, „Beregsana“: „Berzovia“, „Bihoreana“, „Bistrițana“, „Bocșana“, „Brădetul“, „Cassa de păstrare“
Miercurea, „Cassa de păstrare“ Seliște, „Chioreana“, „Cordiana“, „Corvineana“, „Crișana“, „Detunata“, „Doina“, „Economul“,
„Făgețana“, „Fortuna“, „Furnica“, „Grănișterul“, „Hațegana“, „Hondoleana“, „Hunedoara“, „Iulia“, „Lipovana“, „Lugoșana“, „Luceafărul“, „Mercur“, „Mielul“, „Munteana“, „Mureșana“, „Mureșanul“, „Nădlăcana“, „Nera“, „Olteana“, „Oraviceana“, „Patria“, „Plugarul“,
„Poporul“, „Racoșana“, „Sătmăreana“, „Sebeșana“, „Selăgeana“, „Sentinela“, „Silvania“, „Someșana“, „Steaua“, „Timișana“, „Ulpiana“,
„Victoria“, „Vlădeasa“ și „Zlăgheana“.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 16.—, pe 1/2 an K 8.—.

DIRECTOR:
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul IV.

Sibiu, 5 Aprilie 1902.

Nr. 14.

Creditul proprietarilor mici.

Chestiunea cum s'ar pute să satisfacă în măsură mai mare trebuințele de credit ale proprietarilor mici și pe ce cale s'ar pute să reducă sarcinile hipotecare ale acestor proprietari, a fost în timpul din urmă viu discutată în presa din țeară. Ba s'au ridicat în chestiunea aceasta, de capitală importanță, voci chiar și în parlamentul țării. Ca rezultat al discuțiilor purtate în giurul acestei teme este a se privi și acțiunea inaugurată de curând, în Sécuime, de două puternice bănci din Budapesta: „Magyar Földhitelintézet“ și „Magyar jelzáloghitelbank“, cari, precum am arătat într'un număr recent al Revistei noastre, efectuează convertirea împrumuturilor vechi în mod gratuit, prin intervențiunea organelor lor proprii.

Tot în modul acesta crede a servi interesele micilor proprietari și un al treilea institut de bani din capitală, „Kisbirtokosok országos földhitelintézete“, care în ultima sa adunare generală a hotărât a reduce minimalul împrumuturilor sale hipotecare dela K 600.— la K 300.—, având a cere spre scopul acesta aprobarea guvernului.

În legătură cu această reducere a minimalului, s'a hotărât ca la împrumuturi până la K 2000.—, institutul să-și procure însuși, pe spesele proprii, toate datele recerute pentru cenzurarea cererilor, și la cererea partidelor să efectuiască și intabularea prin organele sale, anticipând spesele; iar taxele să se reducă în așa măsură, încât să nu treacă peste 1% al împrumutului. Interesele se vor pute plăti decursiv, astfel că la ridicarea împrumutului partidele primesc valuta întreagă, fără detrageri pentru diferențe de curs și interese.

Acțiunea se va extinde asupra țării întregi, prin intermedierea institutelor de bani din provincie, eventual și a asociațiilor, cari vor pute să informățiunile cele mai bune asupra relațiilor de credit și asupra prețurilor din singuraticile comune, și în fine asupra persoanelor, cari cer credit. Unde cere trebuința institutul va crea agenturi proprii.

În cererea sa institutul de care ne ocupăm va atrage atențiunea guvernului și asupra altor împregiurări, cari îngreunează micilor proprietari ridicarea de împrumuturi, cum sunt: starea neregulată a cărților funduare în unele părți; procedura greoaie și costisitoare, competențele și timbrele prea mari, cari toate reclamă o remediare cât mai grabnică, dacă este vorba a face creditele eftine mai accesibile pentru proprietarii mici.

Cum vedem, aci este plănuită o acțiune în stil mare, care pusă odată în lucrare, va avé efectul său și asupra institutelor noastre de bani, întru-cât ele vor fi expuse a-și perde, în urma concurenței, o parte a clientelei lor. Spre a preveni aceasta din bună vreme, băncile noastre încă vor trebui să facă clientelei toate înlesnirile posibile la ridicarea împrumuturilor și mai cu seamă să reducă etalonul la minimalul posibil. *

Valoarea acțiunilor.

(#) Până de present acțiunile băncilor noastre nu sunt cotate la bursă și în consecință prețul lor nu se stabilește în mod oficial. Cu toate acestea vedem, că în praxă acțiunile dela băncile noastre își schimbă detentorii cu prețuri a căror valoare diferă de nominalul lor. Ori-ce schimbare în prețul unui efect trebuie să se determine de referințele pieții. O piață pentru negocierea de acții a băncilor noastre — strict luat

— nu există, prin urmare nici nu se poate spune că cursul lor ar fi rezultatul unei fluctuațiuni mai abondante de ofert și cerere. Un comerț propriu nu putem distinge la acțiunile noastre, și o speculațiune, cum vedem la alte hârtii cu dividende, cotate oficial, — nu s'a observat pân' acum la efectele de cari vorbim.

Prin urmare momentele cari determină cursurile usuale ale acțiunilor române, credem că trebuiesc căutate în următoarele:

- în numărul restrins al pieselor;
- în schimbarea detentorilor lor;
- în rentabilitatea lor;
- în buna reputațiune a băncilor noastre;
- și în consecuență, în încrederea pusă în progresul viitor al acestora, și în fine
- în considerante particulare de natură locală sau regională.

Admițând influența acestor momente asupra cursului ce-l arată hârtia acționară la noi, vom încerca a căuta, dacă taxarea valorii efectului din chestiune se face în praxă astfel, ca ea să stea în oareși-care raport direct cu un calcul aritmetic motivat.

Cu privire la taxarea acției necotate, din punct de vedere al inventarisării, specialistul german Scherber admite următoarele:

„Cursul unei acții necotate la bursă poate fi influențat de următoarele momente: a) de venitele anuale ale institutului din anii precedenți și de profiturile ce sunt a se aștepta pe viitor; b) de bonitatea activelor; c) de situația financiară momentană a institutului. Aceste momente se pot determina cu mai multă sau mai puțină claritate din bilanțul institutului și din raportul asupra gestiunii. Atențiunea principală trebuie să se îndrepte asupra bonității efectelor, a debitorilor, a imobiliilor și mobiliilor, eventual din precauțiune va fi bine ca activele să se diminueze încât-va prin un procent oare-care de amortisare, spre a se stabili în mod cât mai real *averea liberă* a institutului. Aceasta din urmă, divizată prin acțiunile ce se găsesc în circulațiune, ne va da valoarea acției necotate“.

Ca să putem stabili și pentru acțiunile românești un calcul aritmetic, credem că va fi mai just, dacă vom lua ca basă și noi *averea curată* a institutului. Referințele noastre nu suportă întru toate aplicarea regulilor prea stricte ale temeinicului specialist german, ci pentru cazurile noastre particulare trebuie să admitem necondiționat, că conform bilanțului unui institut ca ale noastre, *averea curată* nu poate fi alta decât capitalul fundamental, plus fondurile de rezervă, generale și speciale. Natural va trebui să se elimineze din calcul: fondurile de pensii pentru funcționari și eventualele fonduri de binefacere din pasivele bilanțului. Acestea după natura lor nu mai pot fi luate în considerare la stabilirea averii proprii a acționarilor.

Fără nici o considerație la bilanț se face prețuirea după *rentabilitate*, care însă duce de multe ori,

după cum vom avea ocazie a demonstra mai jos, la o valorisare exagerată, ce nu stă în raport normal cu valoarea efectivă a acției.

Vom încerca deci a aplica, conform celor expuse, două chei de taxare a acției, și spre a face cât mai evidente aceste calculări, vom admite următorul exemplu:

Un institut de bancă are, conform bilanțului, un capital de acțiuni de K 1.200.000.—, împărțit în 6000 acțiuni à K 200.—. Fonduri de rezervă (afară de fondul de pensii și de binefacere) bilanțul arată K 700.000.—. După cheia primă, luându-se de basă la prețuirea acției *averea curată* a acestui institut, aceea va fi de K 1.900.000.—, care sumă repartisată pe 6000 acții, ne dă pentru fie-care acție o cota de K 316.66.

Adecă pentru fie-care acție vărsată cu K 200.— nominal, revine din *averea curată* a societății un plus de K 116.66; sau valoarea reală a unei acții, presupunând că activele acoper complet pasivele, este de K 316.66.

Inercând a determina valoarea acției fără considerare la bilanț, pur și simplu după dividendă pe care detentorii acției de fapt o încasează an de an, și care, să șicem, că ar fi de 14% sau K 28.— de fie-care acție, vom ajunge la un rezultat cu totul divergent de calculul prim.

Dacă cele 200.— K aduc un venit anual de 14%, capitalul care ar corespunde acestui venit, calculând o dobândă de 4½%, ar trebui să fie în mărime de K 644.44. Astfel luând de basă etalonul usual de dobândă de 4½%, din punct de vedere al rentabilității acția ar avea o valoare de K 644.44, deci cu K 327.78 mai mare decât după cheia primă.

Primul calcul este de sigur mai real, deși poate nu în destul exact; al doilea însă ne duce încontestabil la un rezultat exagerat. Cel dintâiu, am pute șice, este de natură prea teoretică, căci nu ține cont de rentabilitatea efectivă a întreprinderii, pe când al doilea ni-se pare de tot primitiv, deoarece-ce compararea hârtiilor de dividendă cu etalonul care la noi determină limita garanției populare, nu este admisibilă.

După părerea noastră o fixare aproximativă a valorii acției necotate s'ar pute stabili prin un calcul mediu, aplicând ambele chei și făcând extracțiunea cotașentului din acesti calculi.

În exemplul dat vom combina cifra primă de 316.66 cu a doua de 644.44 = $961.10 : 2 = 480.55$. Deci prin acest metod ni-se va prezenta un rezultat mai convenabil, și anume am pute stabili valoarea acției cu circa K 480.—.

Că acest calcul ar fi mai exact, se dovedește și prin impregiurarea, că se aproprie de cursul efectiv produs de praxă, care dealtcum nu ține cont de rezultatele calculării, ci, după cum am mai amintit, se influențează și prin alte momente.

În tot cazul calculul mediu expus aci ar corespunde mai mult unei taxări aproximative, basate pe momente

reale, ținând pe deoparte cont de situația momentană financiară a institutului și având în același timp în vedere beneficiul de rentabilitate al întreprinderii.

După părerea noastră, pentru cel ce voește să taxeze cât mai real o acție, rezultatul calculării în felul indicat îi poate servi ca limită extremă a cursului acțiunii.

Dacă totuși în praxă se vor ivi cazuri, unde negocierea unei asemenea acții se efectuează cu un curs și mai urcat, atunci, deși acest curs ar fi lipsit de ori-ce basă de calcul, numai în favorul institutului respectiv s'ar manifesta această aparițiune. A nega îndreptățirea unui asemenea curs, ar fi inechitabil, ci din contră, am pute adăuga, că diferența în plus sau minus care ni-se prezintă la comparația făcută după metoda expusă față de cursul faptic, — ne-ar indica gradele de încredere în plus sau minus față de institutul a cărui acție o supunem taxățiunii.

Pentru ameliorarea situațiunii agricole în România.

„Agrarul“, organul societății agrare a marilor proprietari din România, în primul numărului 21 dela 1 Martie a. c., caracterizează foarte potrivit situațiunea economică a României. Dăm și noi în cele următoare unele părți ale articolului din vorbă, fiind ele de interes și pentru cetitorii „Rev. Econ.“ :

Criza, care de mai mulți ani încoace ne-a bântuit și a lăsat mari goluri în punga și bunăstarea materială a fie-cărei familii, trebuie să ne dea la toți de gândit. Au fost de ajuns 2—3 ani răi la mijloc ca deodată din o țară din cele mai vitale și mai bogate din Europa, să aparem ca o țară săracă, dărăpănată, cu o singură ramură de venit — agricultura. Dar și aceasta amenință acum să ne lase. De-odată ne vedem siliți ca statul să-și impună cele mai mari restricțiuni în cheltueli, să suspende lucrările începute, să taie și să reducă din budget; proprietarii rurali și urbani nu-și mai pot achita la timp ratele la credit, li se scot imobilele în vânzare, și din oameni cu avere se ved ruinați.

Toată lumea strigă reforme și ear reforme și este de acord asupra introducerii lor. Numai cu economiile și restrângerea cheltuelilor nu este de ajuns. Însă cine este dator să facă un început de reforme? Neapărat că statul, care are să dea exemple. Dar pe lângă stat este dator și proprietarul rural să caute bine de aproape asupra stării și moșiei sale....

Grânele nu mai au căutarea de odinioară în străinătate, nici prețuri bune în țară și la docuri.... moșia a pierdut o mulțime de isvoare de venit, cari acum nu mai sunt.... Vitele frumoase de odinioară sunt degenerate, încât ne lucrăm anevoe și incomplet moșia cu ele; statul și particularii dau străinătății milioane de lei pe fie-care an pentru cumpărarea de cai, unde înainte noi ne produceam caii, și exportam chiar; pădurile au dispărut și s'au devastat...., vilele ne sunt distruse de filoxeră și părgănite și numai cu greu vor pute fi reconstruite; grădinile... sunt părgănite, dispărute cu totul; pământurile moșiilor sunt deja secătuite, încât pretutindenea se simte lipsa de repaus și de gunoiu și tot ce a putut fi brăzdat a fost arat și supus cultivei cerealelor; fânețe și păduri și

pășunile mănoase au dispărut. Cu ele au dispărut și vitele frumoase, au dispărut păsările cântătoare și cu-legătoare de insecte cu milioanele din câmpiile și grădinile noastre, au dispărut și albinele, cari odinioară erau o bogăție a țării.

Singura ramură de bogăție și cultură națională ce am cultivat și dezvoltat până aci, cultura cerealelor, pare a ne părăsi și da de greș din an în an și ea. Causa? .... Concurența crâncenă ce ne fac pe piețele din străinătate: Statele-Unite, Argentina, Australia, Indiile și Rusia; iar altă pedecă sunt taxele vamale cu cari unele state încarcă produsele noastre....

Ce este deci de făcut? ...

Atragerea de capitaluri ieftine străine în țară, prin dezvoltarea Societăților de credit, de Bănci agrare, Bănci de ameliorațiune, înființarea de Sindicate agricole între marii și micii agricultori. Dar ele toate au ca punct de plecare îmbunătățirea și perfecționarea agriculturii proprii.... care să nu mai fie basată unic pe spoliatiunea și sleirea pământului de forțele sale productive....

Membrii Societății Agrare a marilor proprietari să caute fie-care a realiza unele îmbunătățiri pe la moșiile lor particulare. Apoi să caute a introduce un element mai mult în administrarea și exploatarea moșiilor în locul vătafilor și isprăvnicilor de până aci, să incurajeze literatura economică specială, mult puțină câtă avem, fie reviste și broșuri economice, fie uvrage și cărți mai mari....

După aceste scriitorul articolului din vorbă, d-l Sava Șomănescu, insistă asupra publicațiunii „Economia rurală“ a d-lui Dr. George Maior, carte a cărei importanță am constatat-o și noi, și pe care o recomandăm spre studiere tuturor proprietarilor mari și mici, ca pe: „un povățuitor care nu te lasă în întunec și la jumătatea drumului cum se ăice“, ci cu ajutorul căruia „agricultura țării va progresa pe calea ameliorațiunii și a cultivei raționale“.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 4 Aprilie 1902.

Abundența abnormală a numărării, care domnesce pe toate piețele de pe continent., tratativele de pace între Anglia și Transvaal, lângă cari cade în cumpănă și un moment special pentru Monarchia noastră, adecă în Ungaria conversiunea împrumuturilor cu 4½% în suma de 1000 milioane coroane în rentă de coroane cu 4%, iar în Austria conversiunea acțiunilor liniei ferate Carol Ludovic în sumă de 92.3 milioane în priorități cu 4%, — sunt tot atâtea momente, chemate a contribui la ameliorarea afacerilor.

Spiritul de întreprindere al piețelor din Europa vestică a fost încătușat numai de evenimentele din Africa sudică, și îndată ce va lua sfârșit resbelul, se așteaptă la Londra și Paris o activitate febrilă pe terenul industrial, ca continuare a dezvoltării impunătoare, ce s'a îndeplinit dincolo de Ocean.

Dacă nici această situațiune excepțional de favorabilă nu va fi în stare să aducă viață și la bursele noastre, ar fi semn că organismul lor nu e sănătos, și vor rămâne izolate de comerțul extern, de oare-ce capitalul strein nu se mai interesează de piața noastră, unde domnesce un etalon atât de redus.

Pe terenul industrial se pot constata de-o-camdată numai rezultate neînsemnate. Ultimele publica-

țiuni ale societăților montanistice constată, ce e drept, o creștere a tranzacțiilor, dar prețurile sunt tot slabe și din cauza desvoltării nemulțămătoare a acestei industrii în Germania nu este speranță să se amelioreze. Singura speranță a topitoarelor noastre de fer este pusă în renoirea cartelului austro-ungar.

În resumat se speră ceva îmbunătățire a cursurilor în timpul cel mai apropiat.

AGRICULTURĂ.

Din programul ministrului ung. de agricultură. Cu ocaziunea desbaterii bugetului de agricultură din a. crt., ministrul Ig. Darányi a rostit un discurs, din care, credem a fi de interes să relevăm unele momente; dacă nu pentru alt scop, cel puțin pentru a vedea direcțiile, în cari acest minister își îndreaptă activitatea, ca astfel și noi să ne scim mai bine orienta pe ce căi să apucăm pentru organizarea temeinică economică a poporului nostru.

Trecem peste polemiile ce ministrul le-a purtat cu diferiții oratori, și scoatem la iveală cele mai importante constatări emise de dânsul. Anume: constată, că ... școlile agronomice pentru țărani fac bune servicii în scopul calificării pe terenul agriculturii raționale a fiilor de plugari. Afacerea *invățământului superior agronomic* o va supune unui studiu temeinic pe baza materialului adunat de exmișii săi în străinătate. În acest scop va convoca în curând o anchetă... *Cărțile economice* populare, editate de ministere, se vor trimite gratuit societăților de lectură și pentru ca cărțile aceste să fie cetite, preoțimea — *ține ministrul* — fără deosebire de confesiune ar trebui să fie tovarășii săi de muncă ... *Pepinierele de pomi* ale statului la 1895 cuprindeau un teritor de 91 jug., iar acum 573 jug., și de ar fi de două-ori atâta tot nu ar fi de ajuns ... *Imprumuturi agrare* se fac mereu în scopul replantării viilor nimicite de filoxeră; dar nu se pot acorda aceleași favoruri pentru plantarea viilor în locuri năsiptoase, unde plantarea a pornit de sine și se face neîntrerupt. În ce privește *replantarea viilor* ar fi de dorit să se observe un tempo mai moderat, de-oare-ce valorisarea vinurilor se face tot mai cu greu pretutindenea ... Concurența se va pute susține numai năsiind a ridica calitatea vinurilor și nu producând o mare masă de vin. În această direcție vor trebui sprijiniți micii proprietari ... Pentru ridicarea și înflorirea *industrii agricole*, s'au introdus cursuri în întreaga țară, și se stăruie în mare pentru desvoltarea meseriilor existente și înființarea altor meserii noi.

Ideile despre *creditul hipotecar* sunt expuse în prim articolul de ați al „Revistei Economice“. Între altele ministrul dorește ... ca institutele mari de bani să nu se îngrijească numai de Sécui, ci și de *poporul din părțile muntoase* ... Se plănuiesc schimbarea ș-ului 156 din *legea despre execuții* și să se introducă un procedeu mai scurt și mai simplu în conducerea *cărților funduare* în părțile țării unde poporul a decădut materialicesce ... *Tovărășia regnicolară centrală* de credit numără 253,702 membri; iar numărul *însoțirilor comunale* în legătură cu centrala se ridică la 1287, cari și-au răspândit activitatea asupra a 4000 comune. *Tovărășiile comunale de lăptărit și de unt* sunt în număr de 376; venitul agricultorilor părtași la aceste tovarășii este de K 7.017,000.— ... Chestia *grânelor* ministrul o sprijinesce atât moralicesce cât și materialicesce. În buget s'au preliminar spre acest scop K 200,000.— Statutele pentru *grânarele mici* le-a sta-

torit în înțelegere cu *Tovărășia centrală de credit*. Jumătate din spesele necesare la înființarea acestora le supoartă statul. S'au clădit deja 3 astfel de grânare, 6 se clădesc acum și planul a 25 se execută de prezent. Pentru înființarea *grânelor mari* ministrul de finanțe va da ajutoare mai însemnate. Din aceste nu are să fie exchis comerțul. S'au pregătit statutele pentru înființarea unei tovarășii mari în scopul *valorisării vinurilor*. Statul va contribui cu K 200,000.—. Micile tovarășii de acest fel vor fi în legătură cu centrala. *Tovărășii pentru valorisarea ouălor* sunt de prezent 142, și ele în legătură cu o tovarășie care prevede *hala centrală*. Pentru sprijinirea tovarășilor s'au preliminar în bugetul pro 1902 suma de K 454,000.—. Ministrul pune foarte mare pond pe *însoțirile de consum*. Cu ajutorul acestora, el crede, că va pute să scape poporul de falimentul economic. Pond încă și mai mare pune totuși pe *tovărășiile de valorisare*, căci de produs producem mult mai mult decât mai înainte, dar produsul nostru nu-l scim valorisă. Pentru înființarea acestora s'au trimis deja și până acum și se vor trimite și pe viitor *bărbați experți* din centru. Se va purta grije și de *controlori* corespunzători. Se va convoca o anchetă care să discute cu deamănuntul chestia grânelor, a însoțirilor de valorisare, a grânelor și a warrantelor ... Străinii posed în Ungaria 1 milion de jugere, adică 2% din teritoriul țării; va trebui să se adune *date statistice* cât mai temeinice din toate comitatele. Guvernul este de părere că *fideicomisul* nu se potrivește în sistemul modern de drept; în judecarea chestiei nu se pot trece cu vederea interesele de stat și cele naționale. O singură excepție s'a făcut în Ardeal, între naționalități, unde s'a conces un majorat silvic de 24,685 jug. pădure și 777 jug. arături. În interesul *consolidării ideii de stat magiar* se vor propune însă în Ardeal și în alte locuri expuse înființarea de fideicomisuri noue... Se vor studia temeinic *legile referitoare la apărarea vetrii casnice*; între aceste: *legea despre execuție, despre comasări și colonisări*. Proiectul de lege despre *colonisări* se speră a se supune încă în acest an desbaterii parlamentului. În el vor fi prevădute toate formele de colonisări, ca legea să nu suferă de defectele de până acum. De altfel colonisările noi — spune ministrul — au succes pe deplin. Privitor la *impărțirea proprietăților statului* (domeniile), ministrul a dat întâietate comunelor și micilor proprietari, cari dispun de moșii sub 50 jug. Aceste 2 categorii închiriază din domeniile statului 65·5%. Se va înființa un *senat de lucrători*, care va fi o corporațiune, dela care lucrătorii vor pute cere păreri în toate chestiile ce-i privesc. Ministrul va înainta parlamentului spre modificare *legea despre cassa de ajutorare a lucrătorilor*, în care se vor contopi cassele pentru *înzestrarea fetelor și cele de înmormântare*.

*

Cultura de cereale în România în anul 1901. Cultura cerealelor în România a ocupat în anul 1901 o întindere de 4.854,347 de hectare, ceea-ce — după cum D. G. Christodorescu arată într'un articol publicat în „Creditul“, — reprezintă 36.95% din suprafața țerei, 46.20% din suprafața teritoriului agricol și 89.87% din întinderea tuturor culturilor. Porțiunile acestea sunt de mare însemnătate, deoarece-basându-ne pe ele, putem face o comparațiune între cultura cerealelor în România și aceea din Statele străine, mai importante sub acest raport. În adevăr, dacă considerăm ultima din acele proporțiuni, constatăm că sub raportul cerealelor România nu este în-

trecută de nici o țară din lume. În Rușia din 100 de hectare cultivate, cerealele ocupă 73, în Statele Unite 70, în Ungaria 67, în Franța 55, în Anglia 39, în Olanda 25, pe când în România după cum vedurăm 89.87%.

Iată dar cât este de importantă în România această cultură. Faptul este nu se poate mai îmbucurător; el denotă însă și un mare rău de care suferă agricultura română.

Ea și-a concentrat toată activitatea agricolă în o singură cultură, lăsând la o parte pe toate celelalte, cari ar pute să aducă sătenilor și tuturor agricultorilor beneficii însemnate. Plantele oleaginoase, plantele industriale, legumele, cartofii, diferitele produse de grădinarie, viile, livezile de pruni, fânețele și celelalte culturi mai mici, nu au ocupat în total în 1901 de cât o întindere de 547,041 de hectare, adică numai 10.13% din suprafața terenurilor cultivate. Aceasta denotă în de-ajuns, că sub acest raport agricultura României este cu totul unilaterală.

Intr'un interval relativ scurt de 40 de ani cultura cerealelor a luat în România nise proporțiuni considerabile. În anul 1862 ea nu ocupa decât o întindere de 2.145,277 hectare, adică numai 17.17% din suprafața de atunci a țării, pe când în 1901, după cum am arătat mai sus, această cultură a fost practică pe o întindere de 4.854,347 de hectare, ceea ce echivalează cu 36.95% din teritoriul de aji al României.

În tabloul următor se poate vedea care dintre cereale a progresat mai mult sub acest raport:

Cereale	Anii		Diferența totală Hectare	la sută
	1862	1901		
Grâu	697,885	1.636,557	+ 938,672	+ 134.5
Secară	59,801	211,424	+ 151,623	+ 253.5
Orz	242,300	503,698	+ 261,398	+ 107.8
Ovės	61,853	265,124	+ 203,271	+ 328.6
Porumb	996,066	2.128,023	+ 1.131,957	+ 113.6
Meiu	87,372	107,538	+ 20,166	+ 23.1
Total	2.145,277	4.852,364	2.707,087	+ 126.—

Din acest tablou rezultă că, sub raportul întinderii, cultura cerealelor a crescut într'un interval de 40 de ani cu 126%, căci pe când în anul 1862 nu ocupa decât 2.145,277 de hectare, în 1901 a ajuns la 4.852,364 de hectare, cu o diferență în plus, prin urmare de 2.707,087 de hectare. În proporțiuni mai însemnate a crescut cultura orzului; urmează apoi în ordinea importanței: secară, grâul, cucuruzul, orzul. Suprafața destinată culturii meiului nu a progresat decât în proporțiune de 23.1% numai. Această cereală și-a pierdut mult din importanța pe care o avea în trecut, când forma baza alimentației obștești a țeranului român. Ea a fost înlocuită prin cultura cucuruzului, care, după cum se știe a fost introdus în Muntenia pe la finea secolului al XVII, sub Șerban Cantacuzino, iar în Moldova pe la începutul secolului al XVIII sub N. Mavrocordat.

Extensiunea atât de mare, pe care a luat-o în România cultura cerealelor în ultimele decenii, se datorează la o mulțime de împrejurări economice și sociale, dar mai ales avântului pe care l-a luat construcțiunea căilor ferate și faptului că prin gurile Dunării și Marea-Neagră România s'a pus în legături directe cu străinătatea unde cererea de cereale era foarte mare și în consecință foarte remuneratoare pentru toate statele producătoare.

În tabloul ce urmează se poate vedea suprafața ocupată de cultura cerealelor în 1901, față cu întinderea mijlocie din ultimii cinci ani (1896—1900).

Cereale	Hectare		Diferența
	Mijlocia 1896—1900	1901	
Grâu	1.560,950	1.636,557	+ 75,607
Secară	203,170	211,424	+ 8,254
Orz	603,450	503,698	— 99,752
Ovės	288,250	265,124	— 23,126
Porumb	1.993,220	2.128,023	+ 134,803
Meiu	110,270	107,538	— 2,732
Total	4.759,310	4.852,364	— 93,054

Resultă dar că în anul 1901 s'a cultivat în total cereale pe o suprafață mai mică cu 93,054 de hectare față cu mijlocia din ultima perioadă cincinală 1890—900. Considerate în parte, se constată plusuri la grâu, secară și cucuruz, iar la toate celelalte, minusuri.

O altă considerațiune importantă de examinat este *producțiunea* cerealelor. Cum însă producțiunea este o consecință a rendementului la hectar, ne vom ocupa mai întâiu de lucrul acesta. În anul 1901 intensitatea producțiunii cerealelor a fost de 1767 de hectolitri la suta de hectare. Productivitatea acestei culturi în anul menționat a fost prin urmare din cele mai mari, căci a atins cifra cea mai ridicată cunoscută sub acest raport de când România posedă nise date statistice agricole, mai mult sau mai puțin exacte.

Dacă considerăm fie-care cereală în parte, vom obține următorul rendement în hectol. la hectar:

Grâu	15.6
Secară*)	16.—
Orz	17.—
Ovės	22.—
Porumb	19.4
Meiu	12.2

Sub raportul distribuțiunii geografice a rendementului la hectar a grâului de toamnă, cel mai important, constatăm că județele din șesurile Siretului și Prutului au dat producțiunea cea mai mare, 17.3 hl. la hectar; urmează apoi județele din șesul Dunărei cu 15.6 hl. la hectar, județele din Carpații Moldovei cu 15.5 hl. la hectar, județele din Dobrogea cu 15.3 hl. la hectar și în sfârșit județele din Carpații Munteniei cu 14.8 hl. la hectar. În ce privește cucuruzul cel mai mare rendement l'au dat districtele din șesul Dunărei, 21.1 hl. la hectar, vin apoi districtele din șesurile Siretului și Prutului, districtele din Dobrogea, districtele din Carpații Munteniei și districtele din Carpații Moldovei, cele din urmă.

Producțiunea totală a cerealelor, fără hrișcă, în 1901, a fost de 85.770,942 de hectolitri. Cifra aceasta este cea mai ridicată pe care a avut-o vre-o dată România. Anul 1901 din punct de vedere al culturii cerealelor a fost prin urmare foarte bun, mult mai bun și decât 1886, când producțiunea totală a cerealelor a fost de 80 milioane de hectolitri și care până acum a fost considerată ca cea mai ridicată. Grâul a înălțat mult această producțiune, căci a trecut de 25 de milioane de hectolitri, mai mult ca ori când până în prezent. Producțiunea cucuruzului, deși mai mică ca în 1886, când a ajuns până la aproape 50 milioane de hectolitri, a fost totuși destul de mare, căci a trecut de 41 milioane de hectolitri.

Fără îndoială producțiunea totală a cerealelor este încă mică în România, față cu marea suprafață destinată acestei culturi. Acum se practică pe o scară întinsă cultura extensivă, în cea mai largă accepțiune

*) Secara de primăvară a fost cultivată pe o supr. de 4388 de hectare cu un rendement de 12.2 hectol. la hectar.

a cuvântului. Dacă s'ar aplica cultura intensivă, așa cum e în străinătate, de sigur această producțiune ar fi mult mai mare.

În viitor, de altfel, acest mijloc de cultură va fi menit să ridice agricultura română, dacă bine înțeles se va ține seamă și de toate progresele făcute până în prezent de știința agronomică.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„*Brădetul*“ institut de credit și economii, soc. pe acțiuni în Orlat. Adunarea generală a acestui institut s'a ținut la 23 Martie 1902, sub presiul d-lui Dr. George Prunaș, fiind notar d-l Dion. P. Decei, iar verificători ai procesului verbal d-nii: Ioan Stoia, învăț. și Ioan Oprîș. Prezenți au fost 28 acționari, reprezentând 244 acțiuni cu 164 voturi.

Impărțirea profitului net de K 6107·69 s'a făcut cum urmează: Dividendă și supradividendă K 2500—; Fondului de rezervă K 1507·63; Scopuri filantropice-culturale K 242·90; Remunerațiune comitetului de supraveghiere K 60—; Tantiemă oficialilor K 97·16; Transpus în contul anului 1902 K 1700—. Fondul de binefaceri, în urma unui conclud al adun. gen. rămâne neatacabil până va ajunge la suma de K 10,000—. Cu finea anului 1901 a fost de K 1463·39. Dividenda s'a fixat cu 10% = K 5— de cupon plătit conform statutelor societății la 1 Iulie după adunarea generală.

*

„*Olteana*“ casă de economii, soc. pe acțiuni în Viștea inferioară și-a convocat a III-a adunare generală pe 4 Mai a. c. Bilanțul pro 1901 prezintă în comparațiune cu bilanțul anului precedent următoarele schimbări mai însemnate: Unicul ram de operațiune activ *Escomptul* a crescut cu K 33,812— la K 223,414—, iar totalul activelor de K 227,224— este mai mare decât în 1900 cu K 35,572—. Dintre pasive au crescut considerabil *Depozitele spre fructificare* dela K 74,768— la K 106,326— va să dică cu K 31,558—; apoi *Fondul de rezervă* cu K 3604— (starea K 22,844—). *Reescomptul* din contra arată față de 1900 o reducere de K 1934— (starea K 42,432—). *Interesele trans. anticipate* sunt de astă dată în proporțiune mai corespunzătoare față de interesele încasate decât în anii precedenți, prin ce încă crește soliditatea bilanțului ultim. Ca poziție nouă figurează în bilanț *Fondul de pensii* cu K 200—. Profitul net de K 9260— este mai mare decât în 1900 cu K 2147—, iar venitul brut arată față de 1901 o creștere de K 2649— (starea K 19,602—).

Relativ la distribuirea profitului de K 9260·53 direcțiunea prezintă adunării generale următoarea propunere: Dividendă și supradividendă acționarilor K 3200—. Fondului de rezervă K 3863·02. Tantiemă direcțiunii și comit. de supraveghiere 5% K 463·02. Tantiemă funcționarilor K 185·21. Fondului de binefaceri K 385·21. „*Revista Economică*“ abonament K 280—. Remunerațiune direcțiunii, comitetului de supraveghiere și funcționarilor K 280—. Pentru masa studenților din Brașov K 40—. Delegațiunii băncilor K 46·30. Scopuri de binefacere K 317·77. Fondului de pensii K 200—.

*

„*Poporul*“ institut de credit și economii, soc. pe acțiuni în Lugos. Adunarea generală a acestui institut s'a ținut la 10 Martie 1902 sub presiul d-lui Ioan Boroș, președinte-director executiv, fiind notar dl Virgil

P. Popp, iar verificători ai procesului verbal d-nii Dr. Ioan Maior și Ioan Țincu. Prezenți au fost 30 acționari reprezentând 442 acțiuni cu 273 voturi.

Impărțirea profitului net s'a hotărît astfel: Dividendă K 6307·38. Fondului de rezervă K 7645—. Scopuri filantropice-culturale K 1209·78. Remunerațiuni K 1787—. Impărțirea sumei destinate spre scopuri filantropice-culturale s'a făcut astfel: Pentru înființarea unui fond cultural cu menirea de a ajuta tineri săraci K 1120—. La dispozițiunea directorului executiv spre distribuire în scopuri de binefacere peste an K 89·78. Dividenda fixată cu 5% = 5, se plătesce imediat după adunarea generală. În comitetul de supraveghiere s'au ales d-nii: Ștefan Bercianu, Dr. Aurel Vălean, Moise Nyeș, George Trăilă și Dr. Iacob Radu.

*

„*Sătmăreana*“ institut de credit și economii, societate pe acțiuni în Seini și-a ținut adunarea generală în 18 Martie a. c. Au participat 25 acționari, cari au reprezentat 354 acții cu 217 voturi.

Adunarea generală a aprobat bilanțul anului 1901 și a dat absolutor direcțiunii și comitetului de re-visiune.

Dividenda s'a fixat în 4% al capitalului social în suma de K 8000. Restul de K 771·38 s'a adaus fondul de rezervă, ca amortisare la avansul anticipat în 1899 pentru plățirea dividendei din acel an.

Dividenda de K 8— de cupon se plătesce imediat după adunarea generală.

S'au ales în direcțiune cu mandat pe 6 ani d-nii Dr. Ioan Tătar, avocat în Seini și Demetriu Cionca, preot în Birseul de sus.

*

„*Șoimușana*“ institut de credit și economii, societate pe acțiuni în Șoimuș (com. Bistrița-Năsăud). Bilanțul acestui institut pe 1901 (VIII an de gestiune) arată puține schimbări față de bilanțul anului precedent. *Imprumaturile hipotecare* sunt de K 45,856— (în 1900 K 46,728—); *Imprumaturile cambiale* de K 1116— (în 1900 K 1665—) și *Imprumaturile hipotecare* de K 695—. Totalul activelor se cifrează cu K 52,838— și este mai mic decât în 1900 cu K 99—. Dintre pasive a crescut: *Fondul de rezervă* dela K 1208— la K 1957—; *fondul cultural* cu K 96— la K 228—; iar *Depozitele spre fructificare* sunt aproape staționare cu K 5225— față de K 5225— în 1900. *Profitul net* se prezintă cu K 2194— față de K 2941— în 1900. Venitul brut a fost de K 4262— (în 1900 K 4905—).

Relativ la distribuirea profitului net de K 2194·52 direcțiunea a prezentat adunării generale dela 26 Martie a. c. următoarea propunere.: 6½ Dividendă și supradividendă K 1575—. Fondului de rezervă K 500—; Scopuri culturale K 40—; Corului din Șoimuș K 30—; Ajutor scoalelor din Friș, Bârla, Sântiona și Posmuș K 16— și la dispozițiunea adunării generale K 33·52.

Dividenda fixată cu K 3·25 de cupon se plătesce imediat după adunarea generală.

*

„*Zarandeană*“ institut de credit și economii, soc. pe acțiuni în Băița (lângă Deva) a scris concurs pentru ocuparea postului de contabil, împreună cu un salariu fix de K 1000—, tantiema statutară și locuință. Vor fi preferiți absolvenții scoalelor comerciale cu praxă la vr'un institut de bani din patrie. Terminul concursului este 30 April 1902.

*

Adunări generale au convocat următoarele institute de bani române, și anume pe :

- 10 Aprilă „Furnica“ în Făgăraș.
- „Buciumana“ în Bucium-Poeni.
- 4 Maiu „Olteana“ în Viștea inf.

*

Dividenda băncilor noastre pe anul 1901.*)

	Dividenda de cupon		Scadența		
	%	K f			
„Ardeleana“	10	10—	27	Martie	1902.
„Cassa de păst.“ Mercuria	7	7—	23	„	„
„Comoara“	6	240	1	Iulie	„
„Crișana“	12	12—	24	Martie	„
„Dunăreana“	5	5—	12	Faur	„
„Făgeșana“	10	20—	17	Martie	„
„Hondoleana“	9	270	1	Aprilie	„
„Silvania“	9	9—	1	„	„
„Soimășana“	6½	325	29	Martie	„

*) Continuare din Nr. 13.

*

Banca „Budapesti III kerületi takarékpénztár“ în Buda, de crisa căreia am amintit în numărul nostru ultim, și-a ținut adunarea generală la 26 tr. în prezența a 18 acționari și a câtorva curioși. Contrar așteptărilor adunarea generală a decurs în linisce, luându-se la cunoștință raportul direcțiunii, că din cauza disparițiunii prim-contabilului și a sinuciderii directorului executiv bilanțul și raportul pro 1901 nu au putut fi prezentate. S'a autorizat direcțiunea a convoca în luna Mai a. c. o altă adunare generală, având a încheia până atunci bilanțul pe 1901 și a raporta și despre întâmplările cari au provocat crisa societății.

Pagubele constatate pe urmele contabilului defraudant se urcă la K 49,750—, cari s'au acoperit prin membrii direcțiunii. La delăturarea pericolului, ce a amenințat institutul au conlucrat și băncile mari din capitală, cari au pus la dispozițiunea băncii strimțurate suma de K 400,000.

BIBLIOGRAFIE.

Reuniunile agricole și însemnătatea lor pentru poporul nostru. Raport prezentat comitetului despărțământ. I (Brașov) al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, de *Cornel G. Aiser*, membru în comitetul despărțământului. (Retipărită din „Gazeta Transilvaniei“.) Brașov. Tipografia A. Mureșanu. 1902. Această publicațiune se extinde pe 32 pagine și pe lângă introducere, constă din 3 capitole. În capitolul I D-I Aiser arată necesitatea de a se studia referințele economice ale țeranilor noștri și de a ne organiza pe toate terenurile economice pentru a pute astfel scoate țeranul din sărăcie și din nesciință. În capitolul II arată că noi, Românii, un popor de 3 milioane de suflete, avem numai 2 reuniuni agricole, și cum trebuie să coregem neglijența trecutului în această privință; iar în capitolul III arată care e scopul Reuniunilor peste tot și în special al Reuniunilor și tovărășiilor agricole, cari sunt, fără îndoială, cele mai necesare și mai folositoare pentru poporul nostru și cari ar pute contribui mai mult la înaintarea lui economică și la îmbunătățirea stării lui materiale.

Broșura aceasta e menită îndeosebi pentru cărturari, și fiind bine scrisă, iar materialul tractat de cea mai imperioasă actualitate, o recomandăm cu toată căldura oamenilor noștri de carte din oraș și sate.

Trageri la sorți.

Losuri de stat din a. 1854.

Din cele 77 serii trase la 2 Ian. 1902 (veți pag. 16 a „Rev. Econ“ a. c.) au eșit cu câștiguri mai mari la tragerea din 2 Ap. a. c.:

Seria	Nr.	K
138	16	210000
970	1	21000

Celelalte losuri din seriile sortate câștigă câte K 630. Ram-bursarea (minus 20% dare) ab 30 Iunie 1902. Proxima tragere la 1 Iulie 1902.

Losuri pentru regularea Tisei din a. 1880 cu 4%.

(Tragerea 36 de serii din 1 Aprilie 1902).

S'au tras următoarele serii: 32 39 222 321 432 592 620 944 1030 1458 1469 1578 1686 1825 2184 2700 2717 2753 2835 2971 2982 3054 3240 3253 3313 3369 3464 3539 3633 3725 4073 4122 4217 4225 4233 4240.

Dintre aceste au eșit cu câștiguri mai mari:

Seria	Nr.	K	Seria	Nr.	K
321	83	2000	3253	46	2000
1686	69	2000	3539	89	2000
2835	61	2000	3633	90	180000

Celelalte losuri din seriile sortate câștigă câte K 240. Ram-bursarea ab 1 Iulie 1902. Proxima tragere la 1 Octobrie 1902.

Losuri Rudolf.

(Tragerea 39 de serii din 1 Aprilie 1902).

Au eșit la sorți următoarele serii: 100 105 107 135 190 339 409 425 542 550 580 666 742 769 1148 1171 1502 1548 1648 1768 1926 1930 2120 2185 2191 2204 2208 2246 2345 2414 2472 2546 2579 2790 2989 3263 3349 3649 3954, iar dintre aceste cu câștiguri mai mari:

Seria Nr.	K	Seria Nr.	K	Seria Nr.	K	Seria Nr.	K
100	48	60	542	22	400	1548	48
105	15	60	542	45	60	1648	9
105	46	200	550	2	100	1648	10
107	29	60	550	31	60	1648	36
135	6	100	580	37	200	1648	45
135	38	60	580	45	30000	1768	17
135	40	60	666	41	60	1930	48
135	42	100	742	7	100	2120	13
339	2	60	769	15	60	2120	16
339	19	100	1148	14	60	2204	6
339	49	100	1171	19	700	2204	17
409	14	60	1502	34	60	2204	19
542	6	2400	1548	34	100	3954	35

Celelalte losuri din seriile sortate câștigă câte K 24. Ram-bursarea (minus 20% dare) ab 1 Iulie 1902. Proxima tragere la 1 Octobrie 1902.

De vânzare:

Câte **1** acțiune a institutelor „Albina“, „Timișiana“, „Mureșana“, „Sătmăreana“ și „Arieșana“.

Oferte se vor adresa la administr. „Revistei Economice“.

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 2 Aprilie 1902.

%	VALORI	Viena Bpesta	
		vinde	vinde
	Datoria publică comună.	v cor.	p. 100 k
5	Renta unit. Bancnote, Mai, Nov., 16% dare	101-95	101-90
5	" " arg. Ian., Iulie. 16% "	101-70	101-75
4	Losuri d. a. 1854 à fl. 250— v. c. 20% "	196-50	196—
5	" " " 1860 à fl. 500— " 20% "	154—	155—
—	" " " 1860 à fl. 100— " 20% "	185-50	185—
—	" " " 1864 à fl. 100— " 20% "	250—	250—
	Datoria publică austriacă.		
4	Renta austr. aur., scut. de dare	121-05	121-50
—	" " Cor.	99-55	99-75
3 1/2	" " de invest.	91-20	—
	Datoria publică ungară.		
4	Renta ung. aur. . . . . scut. de dare	119-95	120-35
4	" " Cor.	97-65	97-65
4 1/2	Impr. C. ferate d. a. 1889, aur, " " "	121-25	121—
4 1/2	" " " " 1889, arg. " " "	101-60	101-60
4 1/2	" " " " 1876, aur.	121-25	121—
—	" " ung. cu premii à 100 fl.	206—	206—
4	" " p. regul. Tisei . . . . . sc. de dare	165—	165—
4 1/2	Oblig. ung. de regalii	101-60	101-40
3	Impr. p. regul. Porții de fier	87-25	87-25
4	Oblig. rurale croato-slavone	97—	97-50
4	" " ungare	98-20	98-36
	Alte datorii publice.		
5	Los. p. regularea Dunării, à 100 fl.	106—	—
5	Obl. Soc. Temeș-Bega	97—	98—
—	Imp. cu prem. al orașului Viena	106-20	—
3	" " " sârbesci à 100 fr.	84-50	—
—	Oblig. " premii a C. fer. turc. à 400 fr.	108-50	—
—	Impr. bulgar 1889	97-60	100-50
	Scrisuri fonciare și a. a.		
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	98-20	—
3	" " " " cu premii, 1880	272—	—
4 1/2	Banca austro-ungară	101-30	101-20
4	" " " "	101-30	101-20
4 1/2	Banca comerc. ung. Pesta	101-40	100-25
4 1/2	Obl. com. ung., Pesta, amort.	106—	100-75
4	" " " " 50 ani	97-50	105-25
4	" " " " Casei de păstr., cap., Pesta	101-30	96—
4 1/2	Inst. de credit fonciar ungar	98—	101-25
4	" " " "	97-75	98—
5	Banca hipotecară ungară	101-60	101-50
4 1/2	" " " "	101-60	101-50
4	" " " " cu premii	259—	127—
4 1/2	Casa de păstrare regnic. Pesta, 50 ani	97-50	100—
5	Albina, Sibiiu	—	102—
4 1/2	Cassa de păstrare Sibiiu, em. IV.	—	101-50
4 1/2	Inst. de credit fonciar Sibiiu, em. VI.	—	101-50
	Losuri.		
	Basilica, à fl. 5—	20-25	19-75
	Credit, à fl. 100—	442—	442—
	Clary, à fl. 40— v. c.	172—	—
	Soc. p. Navig. Dunăreană, à 100 fl. v. c.	550—	—
	Buda, à fl. 40—	202—	210—
	Pálffy, à fl. 40—	192—	196—
	Crucea roșie austriacă, a fl. 10—	58-20	58-75
	" " ungară, à fl. 5—	30-75	31—
	Rudolf, à fl. 10—	85—	—
	Salm. à fl. 40— v. c.	240—	—
	Salzburg, à fl. 20—	83—	—
	St. Genois à fl. 40— v. c.	280—	—
	Triest, à fl. 100— v. c.	250—	—
	" " " " à fl. 50—	431—	—
	" " " " „Jó sziv“, à fl. 4—	—	11-50
	Valute.		
	Galbini austr. sau ung.	11-38	11-40
	" " c. reg.	11-34	11-36
	Napoleond'or (20 frci sau 8 fl. v. a.)	19-08	19-10
	20 Marce germ. aur	23-54	23-54
	5 ruble rusesci	—	2-55
	Bilete germ. 100 M.	117-50	117-50
	" " franc. 100 Fr.	93-50	95-70
	Ruble, bilete, 100	254-25	—
	Lei românesci, 100	—	95-40

Prețul per bucată

Bursa de București.

Cursul din 24 Martie 1902.

Renta amort. 1881 de 5%	vinde Lei	98-75
" " internă 4%	" "	84-75
" " externă 4%	" "	—
" " 1898 4%	" "	—
Fonciare rurale 5%	" "	96-25
Scris. fonc. urb. București 5%	" "	84-25
" " " Iași	" "	82-50
" " " "	" "	78—

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 2 Aprilie 1902.

Grâu de Bănat	prima per 50 kg. vinde	9-30
" " Tisa	" " " " " "	9-50
" " Pesta	" " " " " "	9-40
" " Alba-reg.	" " " " " "	9-40
" " Bacica	" " " " " "	2-25
Secară	" " " " " "	7-35
Orz	" " " " " "	6—
Ovės	" " " " " "	7-55
Porumb	" " " " " "	5-20
Rapiță	" " " " " "	—
Untură de porc B.-Pesta	" " " " " "	56-50
Slănină (clisă)	" " " " " "	50—

CONCURS.

La postul de contabil dela institutul de credit și economii „Zărândeana“ din Băița (Boicza, Déva mellett) se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare. Veniturile împreunate cu acest post sunt: salariu fix 1000 coroane, tantiema statutară și cuartir in localul institutului.

Dovedind diligență și aptitudine, candidatul va fi declarat definitiv in adunarea generală ordinară din 1903.

Vor fi preferiți petenții, cari pe lângă școalele comerciale vor documenta și praxă dela vre-un institut de credit din patrie.

Din ședința direcțiunii, ținută la 31 Martie 1902.

Pentru direcțiune:

Dr. Ioan Radu m. p.,
președinte.

George Drăgan m. p.,
director.

În editura Delegațiunii Băncilor Române
au apărut:

Problemele Reformei Băncilor,

de Dr. C. Diaconovich.

Prețul: broș. K 1—, leg. K 1-50.

Anuarul Băncilor Române

Anul I (1900). Anul II (1901). Anul III (1902).

Prețul: câte K 3—.

Se comandă la Administrația „Re-
vistei Economice“ in Sibiiu (Nagyszeben).